

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันขยะในชุมชนจำนวนมากในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนไป ซึ่งมีผลมาจากการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันของประชากร ประกอบกับการพัฒนาประเทศที่นำมาซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์ใหม่ให้เลือกบริโภคได้สะดวกและรวดเร็วหลากหลายรูปแบบ เป็นเหตุให้มีสิ่งปฏิกูลที่ไม่เป็นที่ต้องการมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหา “ขยะมูลฝอยล้นเมือง” ปัญหาขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากรายงานสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษ จนทำให้รัฐบาลประกาศให้การจัดการขยะเป็นวาระแห่งชาติในปี 2557 (กรมควบคุมมลพิษ, 2557) และในปี 2558 ประเทศไทยยังคงมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นจำนวนมากและอีกทั้งมีข่าวด้านลบที่เกี่ยวกับปัญหาขยะอยู่มากพอสมควร และเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้บ่อขยะบ่อยๆ เป็นหนึ่งบทสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่าการกำจัดขยะที่ไม่ได้มาตรฐานและกลายเป็นปัญหาสำคัญที่กรมควบคุมมลพิษได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เพราะปริมาณขยะยังเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษยังระบุว่า ในปี 2558 มีปริมาณขยะเกิดขึ้นทั้งหมด 29.09 ล้านตัน ถูกขนนำไปกำจัดมากถึง 13.60 ล้านตัน โดยถูกกำจัดอย่างถูกต้อง 8.4 ล้านตัน อีกประมาณ 7.09 ล้านตัน ถูกกำจัดอย่างผิดวิธี เช่น การเทกองในบ่อดิน การเผากลางแจ้ง หรือการลักลอบทิ้งในพื้นที่รกร้าง วิธีการจัดการขยะแบบสุดท้ายนี้จะสร้างปัญหามากในอนาคตอันใกล้จนถึงขั้นวิกฤติ ถึงอย่างไรประเทศไทยก็ยังคงแก้ไขปัญหารองขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการจัดการขยะยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะคนเกิดความเคยชินในเรื่องการทิ้งขยะที่สะดวกและง่าย คนส่วนใหญ่ชอบทิ้งขยะกันตามสะดวกสบาย ทำให้เกิดการสะสมส่งกลิ่นเหม็น นอกจากนี้กองขยะยังเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์ที่เป็นพาหะนำเชื้อโรค ปัจจุบันการจัดการขยะมูลฝอยยังขาดประสิทธิภาพเนื่องจากหน่วยงานรัฐแต่ละแห่งขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เพราะในปัจจุบันส่วนใหญ่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักจะนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งชุมชนมารวบรวมบนพื้นดินแล้วปล่อยให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติหรืออาจจะมีการเผา ซึ่งการกำจัดโดยวิธีนี้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ยังพบปัญหาเรื่องการจัดหาสถานที่ทิ้งไม่เพียงพอ และทำลายขยะที่นับวันจะหายากและมีราคาแพงขึ้น อีกทั้งพฤติกรรมของประชาชนโดยทั่วไป ยังทิ้งขยะมูลฝอยโดยขาดจิตสำนึกและปล่อยให้เป็นการระของหน่วยงานที่รับผิดชอบส่งผลทำให้มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นมากมาย อีกทั้งในชุมชนได้มีการขยายตัวเนื่องจากการย้ายกลับถิ่นฐานเดิมของประชาชนและการขยายพื้นที่ทำกินทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และมีการใช้ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การอุปโภคบริโภคของประชาชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ ปัญหาน้ำเสีย และปัญหาขยะมูลฝอย ทำให้พื้นที่การจัดการขยะมูลฝอยไม่สามารถรองรับกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้ขยะมูลฝอยที่ตกค้างที่มีอยู่มหาศาล มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสภาพภูมิทัศน์ และสุขภาพอนามัยของประชาชน การจัดการขยะจึงเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลต้องแก้ไขอย่างต่อเนื่องทั้งในชุมชนเมืองและชนบท ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและ

หาวิธีการในการกำจัดขยะโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย และการปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก่ชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในการกระตุ้นจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบร่วมกัน โดยเริ่มจากการให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบและถูกวิธีที่ ดังนั้นจึงมีการรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนร่วมมือกันในการจัดการขยะมูลฝอยแบบพึ่งพาตนเองอย่างถูกวิธีจะสามารถช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นการรวมพลังช่วยประเทศชาติได้

การรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากขยะมูลฝอยและผลกระทบมาร่วมกันคิดหาวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อเลือกแนวทางที่เป็นรูปแบบเหมาะสมที่สุด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ช่วยกันในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ให้เหลือน้อยที่สุด โดยการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกขยะตามประเภท การนำขยะสะอาดมาสร้างสิ่งประดิษฐ์ การนำขยะเปียกมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ การเลือกใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่าย และการทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น ชุมชนจึงต้องมีการสร้างข้อตกลงของชุมชนในการปฏิบัติจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นแนวทางเดียวกัน จากปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการดังกล่าว จึงเกิดเป็นประเด็นในการศึกษาเพื่อพัฒนา การบริหารจัดการขยะ และการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชน ป้องกันมลพิษ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และ ลดภาวะโลกร้อน

สภาพการณ์ในปัจจุบันของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรมีการพัฒนาจากชนบทไปสู่ความเป็นเมือง การจัดการบริการสาธารณสุขที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐานที่เอื้อต่อสุขภาพประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 5,949 คน ประชาชนที่อาศัยอยู่มีอาชีพเกี่ยวพันกับการก่อให้เกิดปริมาณขยะและก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม เช่น อาชีพทางด้านเกษตร ปลูกผัก ทำไร่ทำสวนผักปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพเสริมค้าขายรับซื้อของเก่า รับจ้าง พ่อค้าแม่ค้า นำสินค้ามาจำหน่ายในตลาดนัด ตลาดสด ผลกระทบตามมาคือปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น ทำให้เทศบาลได้มีการตราเทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลขยะมูลฝอยปี 2558 เพื่อใช้ควบคุมตลาดทุกแห่งให้มีสภาพถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัยการกำจัดสิ่งปฏิกูล มิให้เกิดความรำคาญและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อและทำให้เกิดความสะอาดเรียบร้อยในท้องถิ่น รวมถึงมีการรณรงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลในการคัดแยกขยะโดยมีการอบรมผ่านผู้นำหมู่บ้าน มีโครงการธนาคารขยะและขยายผลไปยังระดับหมู่บ้าน แต่ปริมาณขยะก็ยังมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 5 ตันต่อวันซึ่งเดิม 1-2 ตันต่อวันในปี 2557 แต่ในปี 2558 ปริมาณขยะที่ทำการขนเพิ่มเป็น 7 ตันต่อวัน และปี 2559 ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นเป็น 9 ตันต่อวัน (รายงานสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลคลองพิไกร ปี 2559)

ดังนั้นนอกจากปัญหาที่เทศบาลตำบลคลองพิไกรต้องแก้ไขอย่างต่อเนื่องในปัญหาด้านการกำจัดขยะมูลฝอย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามแก้ปัญหาเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยตลอดอย่างต่อเนื่อง เพราะมีผลกระทบต่อชุมชนหลายด้าน อาทิเช่น ด้านสุขภาพของคนในชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม มลพิษต่างๆ เป็นต้น ปัจจุบันก็ยังเป็นปัญหาอันดับต้นๆที่ต้องแก้ไขอาจเกิดจากสภาพปัญหาการทิ้งขยะในที่สาธารณะ อีกทั้งถึงขยะไม่เพียงพอต่อความต้องการทุกครัวเรือน และมีรถเก็บขยะที่เก่าและต้องซ่อมบ่อยๆมีผลต่อ

การจัดเก็บขยะทำให้เกินขยะล้นและกลิ่นเหม็น รวมถึงขาดการวางระบบการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างต่อเนื่องจึงเกิดการทับถมของขยะมูลฝอย

จากการสัมภาษณ์ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในเบื้องต้นของชุมชนเทศบาลตำบลคลองพิไกร พบปัญหาการจัดการขยะเกิดจากสาเหตุและข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งในด้านพื้นที่จัดเก็บขยะมูลฝอย จำนวนรถเก็บขยะมีเพียง 1 คัน ถ้ารถเก็บขยะเสียก็จะเอาไปทบเก็บอีกวัน แต่ถ้าเสียนานจริงๆจะไปขอยืมรถขนขยะจากหน่วยงานอื่น และการเก็บขยะของพนักงานเก็บขยะก็จะเป็นการเก็บแบบรวมไม่มีการแยกขยะ โดยกำหนดถังขยะ 1 ใบต่อบ้าน 3 หลัง วางจุดห่างกัน ซึ่งไม่เพียงพอและบางครั้งก็จะมีสุนัขเข้ามาคุ้ยขยะออกมาจนถึงเนื่องจากถังขยะต่ำทำให้เกิดความสกปรก ส่วนพื้นที่ถังขยะไกลจากชุมชนประมาณ 3 กิโลเมตรและใช้วิธีฝังกลบ เทศบาลจะมีพื้นที่ให้ 10 ไร่ และคาดว่าอนาคตจะไม่เพียงพอในการรองรับขยะมูลฝอย เป็นเพราะการย่อยสลายของขยะต้องใช้เวลาและขยะในชุมชนมีจำนวนมากเพิ่มขึ้นจากเดิมเก็บขยะ 3 คันต่อวัน เพิ่มขึ้นเป็น 7 คันต่อวัน ส่วนเรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอยยังไม่มีการคัดแยกทุกครัวเรือนมีบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นขยะทั่วไปและขยะที่ขายได้ เทศบาลไม่มีถังขยะที่แยกประเภทของขยะ บางหมู่บ้านใช้การเขียนป้ายติดไว้ที่ฝาถังแทน และมีบางชุมชนมีธนาคารขยะของหมู่บ้านซึ่งจะเปิดรับขยะเดือนละครั้ง มีรถเร่เข้ามารับซื้อขยะในชุมชนทุกวัน ส่วนปัญหาเรื่องขยะที่มีจำนวนมากสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะมีคนจากที่อื่นนำขยะมาทิ้งข้างทาง สำหรับปัญหาในเรื่องของการเผาขยะไม่ค่อยมี บางบ้านก็จะมีการแปรรูปขยะมาใช้ประโยชน์หรือทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ส่วนผลกระทบเรื่องการเก็บขยะเพราะเนื่องจากมีข้อจำกัดในการเก็บมีรถขยะไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นชุมชนตลาด และบางชุมชนอยู่ไกลก็จะไม่ค่อยเข้าไปเก็บ จึงทำให้เทศบาลคลองพิไกรก็ยังคงประสบปัญหาขยะล้นและมีเพิ่มมากขึ้น อาจเนื่องจากประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะอย่างจริงจัง ไม่มีความรู้ที่ถูกต้องในการจัดการขยะมูลฝอย เพราะประชาชนบางคนยังทิ้งขยะมูลฝอยโดยไม่มีการคัดแยก ทำให้มีขยะมูลฝอยในปริมาณมากที่ต้องนำไปกำจัด มีขยะอันตรายปะปนกับมูลฝอยทั่วไป และมีการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์น้อย จำนวนสถานที่กำจัดมูลฝอยในอนาคตอาจมีไม่เพียงพอที่จะจัดการกับขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้ และที่มีอยู่ขณะนี้ดำเนินการไปไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลทำให้ขยะมูลฝอยจำนวนมากไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง กองทิ้งในบ่อดิน เทศบาลตำบลคลองพิไกรยังคงเดินหน้าแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนขยะมูลฝอยที่มีตกค้างปริมาณมาก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม จากสถานการณ์แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอยในชุมชน คนในชุมชนและเทศบาลตำบลคลองพิไกรต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังเพราะคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก โดยเริ่มจากการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี กล่าวคือควรมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งขยะชนิดใดที่สามารถนำกลับไปใช้ได้ อีก หรือสามารถแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ ก็จะสามารถลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาพฤติกรรมและแนวทางการพัฒนาจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชุมชนแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากได้ตระหนักว่าการจัดการมูลฝอยเป็นภาระหน้าที่และกิจกรรมที่ประชาชนแต่ละคนต้องมีจิตสำนึกและต้องปฏิบัติร่วมกันในการลดการก่อขยะมูลฝอยด้วยวิธีตามหลักสุขาภิบาล ถ้าประชาชนให้ความร่วมมือร่วมใจในเรื่องในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับเทศบาลที่มีภาระหน้าที่ในการดูแลเรื่องความสะอาดในชุมชนโดยตรงจะทำให้ผลการจัดการขยะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะคนในชุมชนซึ่งถือเป็นต้นน้ำของ

การเกิดขยะมูลฝอยและก็เป็นกลไกขับเคลื่อนในพฤติกรรมของการทิ้งและกำจัดขยะที่สามารถทำให้ปริมาณขยะลดลงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของชุมชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาจะศึกษาใน 5 ประเด็น ด้านสถานการณ์จัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอย ความต้องการในการจัดการขยะในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มาวิเคราะห์กำหนดแนวทางในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยที่เหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรเป็นประชากรแท้ที่เป็นเจ้าบ้านหรือตัวแทนทั้ง 10 หมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อในทะเบียนราษฎร์ของเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 2,116 ครั้วเรือนรวมทั้งสิ้น 5,949 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากประชากร ทั้ง 10 หมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อในทะเบียนราษฎร์ของเทศบาลตำบลคลองพิไกรประกอบด้วย หมู่บ้านทะเบียนบ้านกลาง หมู่บ้านบึงพิไกร หมู่บ้านใหม่สวรรค์พัฒนา หมู่บ้านคลองพิไกร หมู่บ้านหนองกระดี่ หมู่บ้านบึงบอน หมู่บ้านหนองเขน หมู่บ้านหนองเขน หมู่บ้านวังเฉลียง หมู่บ้านดงชะอมหมู่บ้านหนองอ้อ และหมู่บ้านวังจำปาทอง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 98 คน จากการเปิดตาราง Taro Yamane ค่าความเชื่อมั่น 90% และมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถาม และใช้แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 20 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชน 10 คน ผู้เกี่ยวข้อง 8 คน ผู้บริหารเทศบาลคลองพิไกร 2 คน และมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

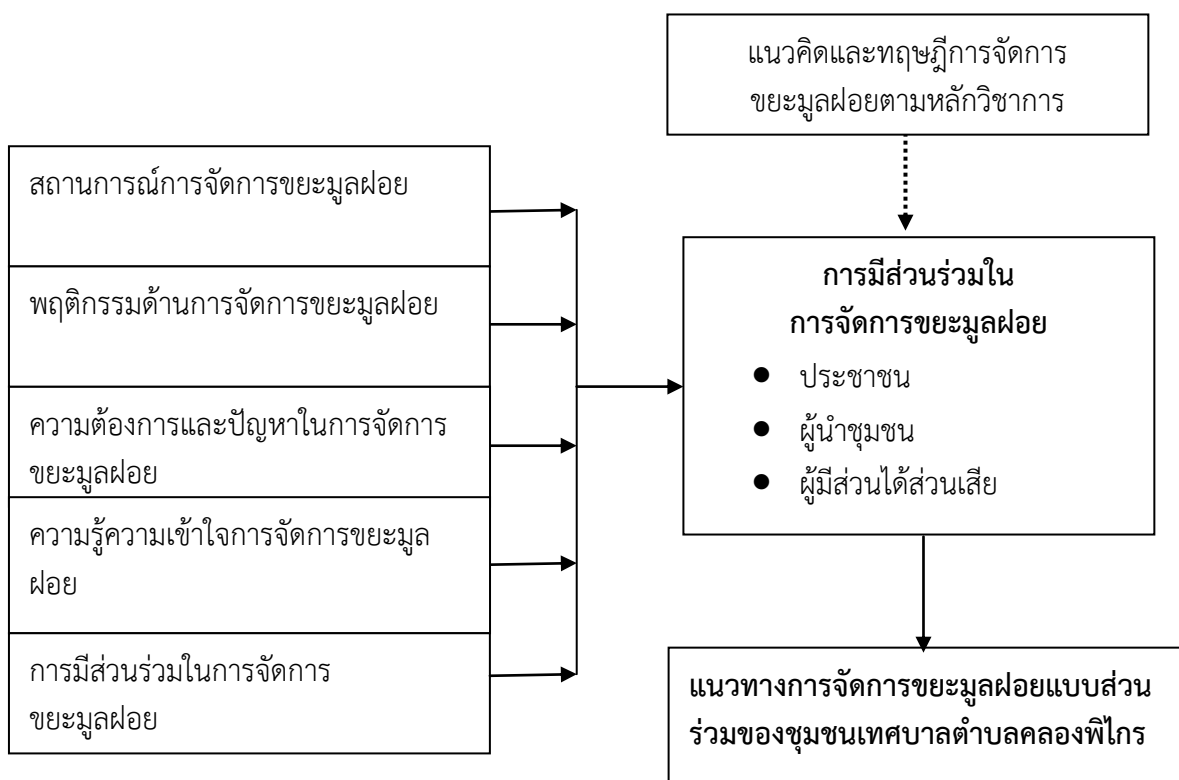
3. พื้นที่ศึกษา พื้นที่ในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 1 พค.-31 ธค. 60

5. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านสถานการณ์จัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอย ความต้องการและปัญหาการจัดการขยะในชุมชน การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอย

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมของชุมชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองพิไกรในปัจจุบัน และปัญหาในการจัดการ
2. ทำให้ทราบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกร
3. ได้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลคลองพิไกรภายใต้ข้อจำกัดของชุมชน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาของต่าง ๆ ทั้งอินทรีย์วัตถุ และอนินทรีย์วัตถุที่เสื่อมสภาพใช้การไม่ได้แล้ว เหลือทิ้งจากกระบวนการผลิต การบริโภค เช่นเศษอาหาร เศษผักพืชผลไม้ เป็นต้น และทิ้งจากบ้านเรือน ที่ไม่ได้ใช้แล้ว เศษกระดาษ เศษถุงพลาสติก เศษเหล็ก เป็นต้น

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการขยะมูลฝอย กระบวนการกำจัดขยะประกอบด้วยวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในแบบต่าง การนำกลับไปใช้ใหม่หรือการคัดแยกก่อนทิ้ง

แนวทางการจัดการมูลขยะฝอย หมายถึง แนวคิดและวิธีการหรือกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย ไม่ว่าจะเป็นการลดขยะ การเก็บกัก เก็บรวบรวมและการกำจัด โดยมุ่งเน้นการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำหนดก่อนนำไปกำจัด ณ สถานที่ฝังกลบของชุมชนเทศบาลตำบลคลองพิไกร

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันคิด แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่างๆ ตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา กำหนดความต้องการเพื่อนำมากำหนดแนวทางการแก้ไขของปัญหา

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคัดแยกขยะ ได้แก่ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะย่อยสลาย ขยะทิ้งไป และขยะอันตราย วิธีการลดปริมาณขยะและผลกระทบของปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งองค์ความรู้ในเรื่องข้อกำหนดเบื้องต้น ข้อบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง พฤติกรรมลดปริมาณขยะตามหลัก 4R ได้แก่ลดการบริโภคหรือใช้อย่างประหยัด (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การซ่อมแซมของที่ชำรุดให้ใช้ได้ดี (Repair) การนำขยะมาแปรรูปเพื่อกลับนำมาใช้ใหม่ (Recycle) พฤติกรรมแยกขยะและวิธีการอื่นที่จะช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน

จิตสำนึก หมายถึง ความตระหนัก การรับรู้ และการคิดของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย

หน่วยงานท้องถิ่น หมายถึง เทศบาลตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร